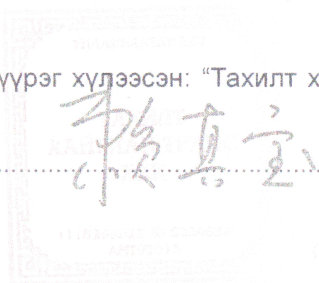

Батлав. БОАЖЯ – Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын дарга

..... / А. Энхбат /

Зөвшөөрч, хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээсэн: “Тахилт хайрхан транс” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал

..... / Лай Жэнь Бао /

**“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС ХХК-ийн ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХАТАНБУЛАГ
СУМЫН АГАРУУТ БАГИЙН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ,
АЖИЛЧДЫН ХОТХОН, АВТОБААЗ ТӨСӨЛ”-ийн 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР - 6284655/

Хянасан:

БОАЖЯ-Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын ахлах мэргэжилтэн

..... / П. Шинэцэцэг /

Боловсруулсан:

“Тахилт хайрхан транс” ХХК-ийн байгаль орчны ахлах мэргэжилтэн

..... Б. Лхагважаргал /

2023 он

TAKHILT KHAIKHNAN TRANS
LLC

ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС ХХК

Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 15-р хороо,

Их Монгол Улсын гудамж,

Моннис Бьюдинг, 6-р давхар

Утас: + (976) 88109158

Email: admin@tkl.mn

2023.06.26 № 23/201
танай _____ ны № _____ д

**БОАЖЯ – ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН,
БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН
УДИРДЛАГЫН ГАЗАРТ**

Төлөвлөгөө батлуулах тухай

Манай компани Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын Агаруут багийн нутаг дэвсгэрт 80.0 га бүхий талбайд 300-350 ширхэг хүнд даацын автомашины зогсоол, 1200 ажилчдыг байрлуулах кемп, дэд бүтцийн төслийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

2021 оны 2-р сарын 08-ны өдрийн батлагдсан 2020/Т-180 дугаар бүхий дугаар бүхий төслийн Байгаль орчны нарийвчилсан байдлын үнэлгээ, Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн зөвлөмж, чиглэлүүд болон БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны 10-р сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот бүхий журмын дагуу боловсруулсан 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хүргүүлж байна.

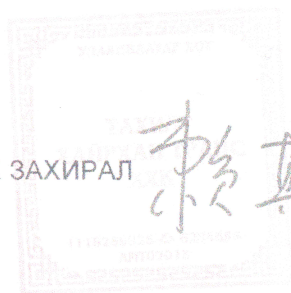
Иймд 2023 оны байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөг хянан батлаж, бидний ажилд дэмжлэг үзүүлнэ үү.

Хавсралт.... хуудастай.

Хүндэтгэсэн,

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

ЛАЙ ЖЭНЬБАО

Батлав. БОАЖЯ – Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын дарга

..... / А. Энхбат /

Зөвшөөрч, хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээсэн: “Тахилт хайрхан транс” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал

..... / Лай Жэнь Бао /

**“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС ХХК-ийн ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХАТАНБУЛАГ
СУМЫН АГАРУУТ БАГИЙН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН
ТАЛБАЙ, АЖИЛЧДЫН ХОТХОН, АВТОБААЗ ТӨСӨЛ”-ийн 2023 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР - 6284655/

Хянасан:

БОАЖЯ-Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын ахлах мэргэжилтэн

..... / П. Шинэцэцэг /

Боловсруулсан:

“Тахилт хайрхан транс” ХХК-ийн байгаль орчны ахлах мэргэжилтэн

..... / Б. Лхагважаргал /

АГУУЛГА

АГУУЛГА	2
ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	3
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	3
НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	4
Төслийн ерөнхий мэдээлэл	4
Төлөвлөж буй барилга байгууламж	4
1.1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл	4
1.2. Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, талбайн байршил	4
ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
2.1. Эрүүл мэнд	6
2.2. Хөдөлмөр эрхлэлт	6
2.3. Нийгмийн даатгалын үйлчилгээ	7
2.4. Гэмт хэрэг	7
2.5. Төсөв	8
2.6. Хөдөө аж ахуй	8
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧТОДОРХОЙЛОЛТ	9
Байгаль орчны болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	9
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	12
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилт	12
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 2023	13
ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	14
5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө:	15
6. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө:	25
7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө:	26
8. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө:	26
9. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө:	28
10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр:	31
11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө:	32
12. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө:	34
13. Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх төсөв	35

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 3-1. Төсөл хэрэгжих үеийн байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим	8
Хүснэгт 5-1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө /агаар, орчин/13	
Хүснэгт 6-1. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн менежментийн төлөвлөгөө	18
Хүснэгт 8-1. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	20
Хүснэгт 9-1. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	22
Хүснэгт 10-1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөө	25
Хүснэгт 11-1. Удирдлага зохион байгуулалтын менежментийн төлөвлөгөө.....	26
Хүснэгт 12-1. Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө.....	27

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1-1. Төслийн талбайн байршил	4
--	---

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төсөл хэрэгжих талбай “Тавантолгой-Манлай-Ханги” чиглэлийн нүүрс тээврийн авто замын 461-463 дахь километрт Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын Агаруут багийн нутаг дэвсгэрт 80.0 га бүхий талбай юм. Төслийн хүчин чадал нь 300-350шхүнд даацын автомашины зогсоол, 1200 ажилчдыг байршуулахаар төлөвлөсөн байна. 2023 онд бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагааг хийж дуусгахаар төлөвлөж байгаагаас оффисын барилга, ажилчдын амралтын барилга, ажилчдын хооллох байр, худгийн байр, засварын цех тус тус дууссан бол халаалтын зуухны барилга, дулааны шугам хоолой, кемпийн хашаажуулалтын үйл ажиллагаа явагдаж байна.

Төлөвлөж буй барилга байгууламж

“Ханги ажилчдын хотхон, авто бааз, гаалийн хяналтын талбай байгуулах”төслийн төлөвлөж буй барилга байгууламж:

- Харуулын байр
- Оффисын барилга
- Ажилчдын амралтын барилга
- Ажилчдын хооллох байр
- Бохир цэвэрлэх байгууламж
- Цахилгааны дэд өртөө
- Халаалтын зуухны барилга
- Худгийн барилга
- Засварын цех
- Түлшний сав газар доор төмөр
- Шатахуун цэнэглэх газар

Эдгээр барилга байгууламжууд нь нийт талбайн 15-20 орчим га талбайг эзлэх бол 60 орчим га талбайг нүүрс, буулгаж ачих гаалийн хяналтын талбайн зориулалтаар ашиглахаар төлөвлөж байгаа ба 2023 онд төслийн бүтээн байгуулалтын ажлыг хэрэгжүүлж дуусгах, гаалийн хяналтын бүсийн ажлыг үргэлжлүүлэн хийж гүйцэтгэх үйл ажиллагааг хийж хэрэгжүүлнэ.

1.1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Тахилт Хайрхан Транс” ХХК

Төслийн туслан гүйцэтгэгч: “Ти Ти СИ Ти” ХХК

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл:

Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011730029

Регистрийн дугаар: 6284655

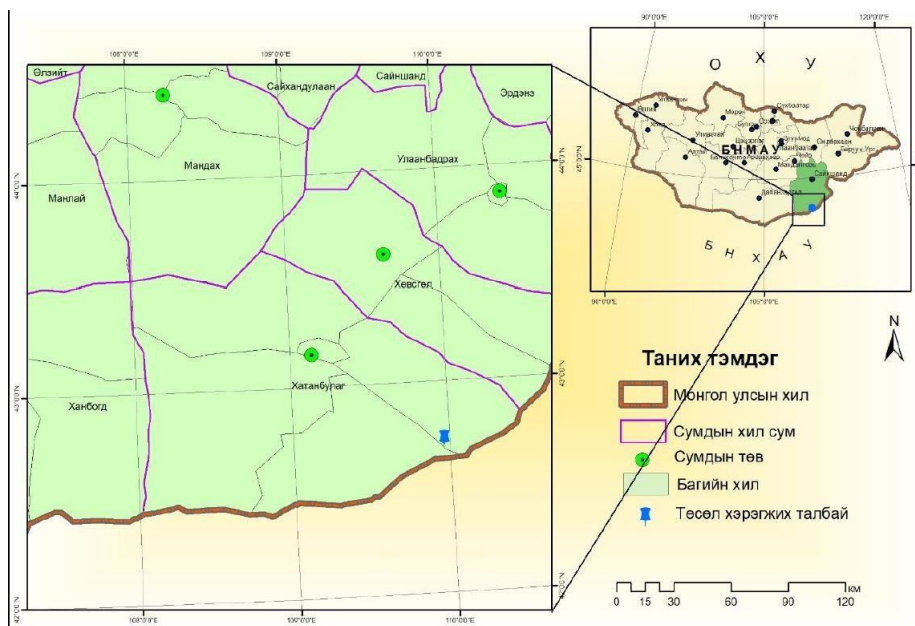
Хаяг: Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 15 дугаар хороо, Их Монгол улс, Моннис бьюлдинг, 6 давхар

Утас: +(976) 88113610

1.2. Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, талбайн байршил

Төсөл хэрэгжих талбай “Тавантолгой-Манлай-Ханги” чиглэлийн нүүрс тээврийн авто замын 461-463 дахь километрт Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын Агаруут багийн нутаг дэвсгэрт 80.0 га бүхий талбай юм.

“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС ХХК-ийн ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХАТАНБУЛАГ СУМЫН АГАРУУТ БАГИЙН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ, АЖИЛЧДЫН ХОТХОН, АВТОБААЗ ТӨСӨЛ”-ийн 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зураг 1-1. Төслийн талбайн байршил

Төслийн хүчин чадал: Төслийн хүчин чадал нь 300-350ш хүнд даацынавтомашины зогсоол, 1200 ажилчдыг байршуулахаар төлөвлөсөн байна.

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙНЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сум нь 1924 онд байгуулагдсан. Хуучнаар Түшээт хан аймгийн Говь мэргэн вангийн хошуу нутаг юм. Нийт 6 багийн 910 өрхөд 3034 хүн амьдардаг. Үүнээс Халив баг 144 өрх, 450 хүн, Эргэл баг 109 өрх, 414 хүн, Агаруут баг 166 өрх, 542 хүн, Амна-Ус 189 өрх, 601 хүн, Сулинхээр баг 174 өрх, 609 хүн, Замын шанд баг 128 өрх, 418 хүн амтай. Газарзүйн тогтцын хувьд говь цөлийн бүсэд хамаарна.

2.1. Эрүүл мэнд

Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын хүн эмнэлэг анх 1932 онд Агатов гэдэг орос мэргэжилтэнтэйгээр Хутаг уулын энгэрт байгуулагдсан. Тэр цагаас 1972 он хүртэл бага эмчийн салбар нэртэй үйл ажиллагаа явуулж байгаад 1973 онд их эмчийн салбар болон өргөжсөн. Хатанбулаг сумын эмнэлэг аймгийн төвөөс 245 километрийн зайд оршдог. Одоогоор 3000 гаруй хүн амд үйлчилдэг. Сумын хүн эмнэлэг их эмчийн салбар болсон цагаас хойш 18 их эмч, 18 бага эмч, 30 гаруй сувилагч ажиллаж ирсэн байна. Эмнэлгийн орны хувьд 1987 онд эмнэлгийн барилга шинэчлэгдэж, 15 ортойгоор ажиллаж ирсэн. 2007 оны нэгдүгээр сараас 10 ортойгоор үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Сумын эрүүл мэндийн төвд жилд 350-400 хүн хэвтэн эмчлүүлдэг. Мөн 6000 гаруй хүнд амбулаториор тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг.

Эмнэлэгийн ажиллах хүчин: Одоо сумын эмнэлэг нь 22 орон тоотойгоос 18 ажилтан, ажиллагсадтайгаар, эмч, мэргэжилтнүүд ажил хавсран гүйцэтгэн ажиллаж байна. Үүнд их эмч 1, багийн эмч 3, лаборант 1, статистик ч, бүртгэл мэдээллийн ажилтан 1, сувилагч 4, туслах ажилтан 8 ажиллаж байна. 2011 оноос эхлэн лабораторийн кабинеттай болж, лаборант бэлдсэнээр хөдөөгийн хүн амд биохими, шээсний ерөнхий шинжилгээ болон бусад түргэвчилсэн шинжилгээг хийж байна. Сумын эмнэлэг нь эмнэлгийн анхан шатны тусламжийг үзүүлэхээс гадна нэн тэргүүнд нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хүмүүст хүргэх бодлогыг барин ажиллаж байна. Энэ хүрээнд эрхэм зорилгоо “Үйлчлүүлэгчдэд ээлтэй, тэгш, чанартай, тусламж үйлчилгээг хүргэж, хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулна” хэмээн тодорхойлсон. Эрүүл мэндийн төвийн хамт олон 2020 онд Хатанбулаг сумын шилдэг байгууллагаар шалгарсан. Мөн онд Нийгмийн эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага уралдаанд гуравдугаар байр эзэлсэн байна.

Халдварт өвчин: Халдварт өвчний 2022 оны 8 дугаар сар болон 9 дугаар сарынмэдээг авч үзэхэд халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 8 дугаар сард 23.596 бол 9 дугаар сард 7.770 байна. Үүнээс вирус гепатитын халдварлалт 8 сард 19, 9 сард 29, сүрьеэгийн халдварлалт 8 дугаар сард 178, 9 дугаар сард 166 тус тус бүртгэгдсэн байна.

2.2. Хөдөлмөр эрхлэлт

Улсын хэмжээнд 2021 оны 2 дугаар сарын байдлаар ажил хайгч иргэдийн хувьд эрэгтэй 11.867, эмэгтэй 11.463 байна. Харин Дорноговь аймгийн хэмжээнд эрэгтэй 165, эмэгтэй 165 тус тус байна. Харин энэхүү тоон утгыг 2020 оны 2 дугаар сарын мэдээтэй харьцуулахад эрэгтэй 182, эмэгтэй 182 байгаа нь өмнө жилээсээ буурсан үзүүлэлттэй байна.

Сумын хүн ам: Тус сум нь 2021 оны жилийн эцсийн байдлаар 2984 хүн ам, 1025 өрх айл оршин амьдарч байна. Үүнээс хүйсийн харьцаагаар 2021 оны мэдээгээр эрэгтэй 1608, эмэгтэй 1399 байна. Мөн төрөлтийн тоо хүйсээр авч үзэхэд эрэгтэй 29, эмэгтэй 25 байна. Харин тус сумын агуурт багийн хувьд 530 хүн ам оршин сууж байгаагаас эрэгтэй 295, эмэгтэй 244 тус байна.

2.3. Нийгмийн даатгалын үйлчилгээ

Нийгмийн даатгалын сангийн орлогын хувьд авч үзэхэд тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 2022 оны 8 дугаар сард 1919627.2 байсан бол 09 дүгээр сард 2196055.6 байна. Мөн тэтгэмжийн даатгалын сангийн орлогын хувьд 8 дугаар сард 143207.5 байсан бол 9 дүгээр сард 164418.8 байна. Харин ажилгүйдлийн даатгалын сангийн орлого хувьд 8 дугаар сард 118108 байсан бол 9 дүгээр сард 138386 байна.

2.4. Гэмт хэрэг

2022 оны эхний 8 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд 509 гэмт хэрэг гарсан бол 9 дүгээр сард 416 гэмт хэрэг гарсан байна. Мөн өмнөх 4 сарын мэдээтэй харьцуулахад гэмт хэргийн тоо 51.7% -иар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Статистик үзүүлэлт	Засаг захиргааны нэгж	2017
Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	Замын-Үүд	5
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Сайншанд	75
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Айраг	8
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Даланжаргалан	7
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Дэлгэрэх	4
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Замын-Үүд	70
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Иххэт	2
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Мандах	2
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Өргөн	7
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Сайхандулаан	4
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Улаанбадрах	2
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Хатанбулаг	6
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Хөвсгөл	2
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	Эрдэнэ	1
Үүнээс: Хүнийг санаатай алах	Сайншанд	1
Үүнээс: Хүнийг санаатай алах	Замын-Үүд	3
Үүнээс: Хүнийг санаатай алах	Улаанбадрах	1
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	Сайншанд	3
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	Айраг	3
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	Даланжаргалан	5
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	Дэлгэрэх	1
Бусдыг амиа хорлоход хүргэх	Хөвсгөл	1
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Сайншанд	70
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Айраг	5
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Даланжаргалан	2
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Дэлгэрэх	3
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Замын-Үүд	67
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Иххэт	2
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Мандах	2
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Өргөн	7
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Сайхандулаан	4
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Улаанбадрах	1
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Хатанбулаг	6
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Хөвсгөл	1
Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулах	Эрдэнэ	1

2.5. Төсөв

2022 оны 09 дугаар сарын байдлаар орон нутгийн төсөвт 66395.9 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэхээс 46743.5 сая төгрөг төвлөрүүлж төсвийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлт 70.4 хувь байна. Аймгийн орон нутгийн төсвийн орлогын 71.4 хувийг татварын орлого, 3.1 хувийг татварын бус орлого, 25.6 хувийг хөрөнгийн орлого бүрдүүлсэн байна.

Төсвийн зарлага: Орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг байгууллагуудад 81261.0 сая төгрөг төлөвлөгдсөнөөс гүйцэтгэлээр 49697.1 сая төгрөгийн зардлыг санхүүжүүлж төлөвлөгөөтэй харьцуулахад 61.2 хувиар зарлагыг санхүүжүүлсэн байна. Цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардлаас гүйцэтгэлээр 7114.0 сая төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлаас гүйцэтгэлээр 4744.2 сая төгрөг, хангамж, бараа материалын зардал 9095.4 сая төгрөг, эд хогшил урсгал засварын зардлаас гүйцэтгэлээр 5897.7 сая төгрөг, хөрөнгийн зардлаас гүйцэтгэлээр сая төгрөгийн зардал гарсан.

2.6. Хөдөө аж ахуй

Аймгийн хэмжээнд 2021 оны байдлаар малчин өрхийн тоо 0.34 мянган өрх байгаагаас Хатанбулаг суманд 0.53 мянган өрх, 3-р баг буюу Агаруут багт 0.16 мянган өрх байна. Харин малын тоо, толгойн хувьд 2022 оны 04 дүгээр сарын байдлаар Хатанбулаг сум 310.43 мянган толгой, 3-р баг буюу Агаруут багт 100.15 мянган толгой мал тоологдсон байна.

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Байгаль орчны болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

“Тахилт хайрхан транс” ХХК-ийн Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын Агаруут багийн нутаг дэвсгэрт баригдах “Ханги ажилчдын хотхон, автобааз, гаалийн хяналтын талбай байгуулах” төслийн үйл ажиллагаанаас төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрт нөлөөлж болзошгүй хэлбэрүүд, түүний шинж чанар зэргийг урьдчилсан байдлаар тодорхойлсон бөгөөд мөн цаашид нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор авах арга хэмжээний чиглэл, зарим зөвлөмж, саналыг товч тусгав.

Эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай бүсэд багтах ба хоногийн температур эрс хэлбэлздэг, хур тунадас бага, агаарын харьцангуй чийгшилт багатай, хуурайвтар байдаг. Сарын хамгийн бага температур нь нэгдүгээр сард -12° оос -25 °С, хамгийн өндөр температур нь +20° оос +22 °С байдаг. Хур тунадас бага унадаг, жилд дунджаар 160-180 мм хүрдэг. Салхины хурд зарим үед 15-18 м/сек хүрдэг.

Төсөл хэрэгжих бүс нутгийн онцлог нь говь-цөлийн бүс нутаг бөгөөд цөлжилт эрчимтэй явагдаж буй хуурайшилт, шороон шуурга ихтэй бүс юм. Төсөл хэрэгжих үеийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх гол сөрөг нөлөөлөл нь орон нутгийн шороон замаар тээвэрлэлт хийснээс агаарт тоосжилт үүсэх, нүүрс ил задгай тээвэрлэх, нүүрс бүтээсэн бүтээлгийн битүүмж алдагдах үед нүүрсний нунтаг тоосонцор агаарт тархах зэрэг бүс нутгийн эмзэг байдалд нөлөөлөх, тээврийн хэрэгслийн утаа болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгүүрийн дуу чимээ зэрэг юм.

Хүснэгт 3-1. Төсөл хэрэгжих үеийн байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим

Байгаль орчны үзүүлэлт	Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Хүчтэй	Дунд зэрэг	Бага зэрэг
1. Байгалийн төрөл зүйлийн өөрчлөлт										
Газрын доорх урсацын өөрчлөлт	x				x		x		x	
Газрын доорх усны чанарын өөрчлөлт	x				x		x		x	
Гадаргын усны урсацын өөрчлөлт	Нөлөөлөл байхгүй									
Ургамлын бүтцийн өөрчлөлт	x		x				x	x		
Хөрсний элэгдэл, эвдрэл	x				x		x	x		
Геологийн тогтоцын өөрчлөлт	x				x		x	x		
Зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт	x				x		x		x	
Уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт		x		x			x	x		
2. Байгалийн нөөц, ашиглалт										
Газрын гадаргын нөөц баялаг	x				x		x		x	
Бэлчээрийн байдал	x			x			x		x	
Эрдэс түүхий эдийн нөөц	x				x		x		x	
Эрчим хүчний нөөц	x				x		x		x	
3. Байгаль, орчны өөрчлөлт										

Ундны усны чанар, хэмжээ	x				x		x	x		
Агаарын бохирдол	x		x			x		x		
Хөрсний эвдрэл, бохирдол	x				x		x	x		
Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх		x			x	x				x
Дуу чимээ, шуугианы нөлөө, чичиргээ	x			x			x			x
4. Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл										
Байгалийн үзэсгэлэнт өнгө төрх өөрчлөгдөх	x				x		x			x
Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх	x				x		x	x		
Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх	x				x		x			x
Түүх соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх	Нөлөөлөл байхгүй									
Археологи, палентологийн олдворт нөлөөлөх	Нөлөөлөл байхгүй									
5. Нийгэмд үзүүлэх нөлөө										
Үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх		x		x			x			x
Хүн амын орлого өөрчлөгдөж нэмэгдэх	x			x			x			x
Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх		x		x			x			x
6. Эдийн засаг, байгаль орчин										
Татварын орлого өөрчлөгдөх	x			x			x			x
Орон нутгийн орлого нэмэгдэх	x			x			x			x
Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох	x			x			x			x
Ажлын байр нэмэгдэх	x			x			x			x
Улирлын чанартай эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх	x			x			x			x
7. Бусад нөлөөлөл										
Шороон зам харилцаа, тээврийн машин механизмын хөдөлгөөн шилжилтээс болж хөрс эвдрэх	x				x		x			x
Ахуйн бохир уснаас хөрс ба грунтны усыг бохирдох	x				x		x	x		
Дүн	2	4	2	1	16	3	26	1	1	3
	5			1				0	6	

Эдгээр болзошгүй нөлөөллүүдийг хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчмээр нь тодруулбал:

Шууд нөлөөлөл

Болзошгүй нөлөөллийн 25 (86.2 %) нь шууд нөлөөлөлд хамрагдаж байна. Ажилчдын хотхон, авто бааз төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөгийн өөрчлөлт, хөрсний элэгдэл эвдрэл, бэлчээрийн нөөц багасах, газрын доорх усны чанарт, геологийн тогтоц, ландшафтын хэлбэр, хүрээлэн буй орчинд нөлөөлж болзошгүй байна.

Шууд бус нөлөөлөл

Уг төслөөс нийт болзошгүй нөлөөллийн 4 (13.8 %) нь шууд бус нөлөөлөлд хамрагдаж байна. Уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт, Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх, Үйлчилгээний салбар зэрэгт шууд бусаар нөлөөлөхөөр байна.

Өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөл

Нүүрсний орд ашиглах төслөөс нийт болзошгүй нөлөөллийн 2 (6.9 %) нь өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөлд хамрагдаж байна.

Богино хугацааны нөлөөлөл

Уг төслөөс нийт болзошгүй нөлөөллийн 11 (37.9 %) нь богино хугацааны нөлөөлөлд орж байна. Богино хугацааны нөлөөлөлд уур амьсгалын (бичил) өөрчлөлт, бэлчээрийн байдал зэрэг богино хугацаанд өөрөө зохицуулагдах нөлөөлөл гэж авч үзлээ.

Урт хугацааны нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийн 16 (55.2 %) нь урт хугацааны нөлөөлөл бөгөөд төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийн ихэнхи нь урт хугацааны нөлөөлөлд хамрагдаж байна.

Нөлөөллийн эрчим

Төсөл хэрэгжих орчны байгаль орчинд тухайн төслөөс гарах хүчтэй нөлөөлөл их бөгөөд талбайн болон түүний орчны хөрс, ургамлын элэгдэл, байгалийн үзэсгэлэнт өнгө төрх өөрчлөгдөх, агаар, хөрс, усны бохирдол, ландшафтын хэлбэр өнгө өөрчлөгдөх зэрэг нөлөөллүүд байна. Дунд зэргийн эрчимтэй нөлөөлөлд газрын гадаргын нөөц баялаг, зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт, татварын орлого, бүс нутгийн орлого нэмэгдэх зэрэг нөлөөллүүд багтана.

Бага зэргийн эрчимтэй нөлөөлөлд хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх, үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх, хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх зэрэг нөлөөллүүд багтаж байна. Нийт 29 нөлөөллөөс 10 хүчтэй, 16 дунд зэргийн, 3 бага зэргийн нөлөөлөл байна.

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилт

“Тахилт хайрхан транс” ХХК-ны Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын Агаруут багийн нутаг дэвсгэрт “Ханги тээврийн ажилчдын хотхон, автобааз, гаалийн хяналтын талбай” төслийн БОННУ-ний ажлыг Монгол Улсын Байгаль хамгаалах тухай хуль, болон “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуульд заасны дагуу болон Байгаль орчны үнэлгээний тайлан хийх аргачлалын дагуу хийж төслийн хэрэгжилтийн явцад авч хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулав.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төслийн байгаль орчинд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг төслийн технологи ажиллагааны онцлогтой нь уялдуулан ОУ-ын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн гол болон болзошгүй нөлөөллийг тодорхойлох арга, аргачлалын дагуу байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг тэс бүрд нь авч үзсэний үндсэн дээр байгаль орчныг хамгаалах бусад хууль, холбогдох журам, зааврын дагуу хийж гүйцэтгэсэн болно.

Байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээх талаар Монгол Улсын хуулиуд, шинээр гарч буй шаардлагатай уялдан байнга шинэчлэгдэж байх баримт бичиг төдийгүй төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд байгаль хамгаалах, болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тухай бүрнь бууруулж нөхөн сэргээх зорилтыг хангах үүрэгтэй юм.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 2023

- 1 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг ажилчдын хотхон, автобааз төслийн онцлогт тохируулан бодитой төлөвлөж, сөрөг нөлөөллийг бууруулахад анхаарч ажиллана
- 2 Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2021 оны 10 дугаар сарын 04-ны 58 дугаар зарлигийн дагуу “Тэрбум мод тарих” үндэсний хөдөлгөөнийг кемпийн хэмжээнд хэрэгжүүлнэ.
- 3 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд ус, хөрс, агаарын дээжийг улирал бүр тогтмол хийж, лабораторийн дүгнэлтийн дагуу холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.
- 4 Тээвэрлэлтээс үүсч буй тоосжилтыг бууруулахад усалгааг хуваарийн дагуу тогтмол зохион байгуулна.
- 5 Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31.3-д заасны дагуу Хог хаягдлын тоо хэмжээг бүртгэж, мэдээ тайланг сумд гаргаж өгнө.
- 6 Кемп болон гаалийн хяналтын талбайн орчны цэвэрлэгээг тогтмолжуулах, цэвэрлэгээний тайланг орон нутагт хүлээлгэн өгнө.
- 7 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд кемп орчимд ангилан ялгах хогийн савны төрлийг нэмэгдүүлэн, дахивар боловсруулах үйлдвэртэй гэрээ байгуулан нийлүүлнэ.
- 8 Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах, ангилан ялгах, хог хаягдлын овор хэмжээг бууруулах тухай чиглүүлэх сургалтыг жилд 1 удаа зохион байгуулна.
- 9 Аюултай хог хаягдлыг хуулийн хугацаанд хадгалах /хуулийн хугацаа өнгөрсөн тохиолдолд эрх бүхий байгууллагад шилжүүлэх/
- 10 Усны тухай хуульд заасны дагуу ус ашиглуулах дүгнэлт болон хаягдал усны дүгнэлт гаргуулан зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулан үйл ажиллагаа явуулна.
- 11 Худгийн тоолуурыг баталгаажуулна.
- 12 Кемпийн орчмын тосоор бохирдсон хөрсийг зориулалтыг саармагжуулах талбайд байршуулна.
- 13 Газар доорх шугам хоолой гэмтсэнээс ахуйн ус хөрсөнд нэвчиж, газрын доорхусны найрлага, шинж чанарт нөлөөлөх байдалд хяналт тавих
- 14 Байгаль орчны тэмдэглэлт өдрүүдийг сум орон нутаг болон кемпийн ажилчдын хүрээнд зохион байгуулах

ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ болон компанийн дотоод бичиг баримт болох Агаар мандалд ялгарах бохирдлын удирдлагын төлөвлөгөөнд агаарын чанарт нөлөөлөх үйл ажиллагаануудыг тодорхойлсон байдаг. Тухайлбал: хүнд машин механизм, бүх төрлийн тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, түлшний хэрэглээ зэргээс агаарын чанарт нөлөөлөх сөрөг нөлөөллүүд бий болох эрсдэлтэй. Эдгээр эх үүсвэрүүдээс хүрээлэн буй орчны агаарын чанарт нөлөөлж буй аливаа сөрөг нөлөөллийг бууруулахын тулд дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ.

5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө:

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн бичиг баримт		
Агаар орчин хамгаалал											
1	Тоосжилт үүсэх	Тээврийн хэрэгслээс тоосжилт үүсэх	Тээврийн хэрэгслийг маршрутын замаар явуулана.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Хамааралгүй	Зардал шаардагдахгүй	Хамааралгүй	Зардал шаардагдахгүй	2023 оны 2-4 улиралд	Агаарын тухай хууль (2021-05-17) 9-р зүйл Агаарын чанар. Техникийн шаардлага MNS 4585 2016	
2			Хурдны хязгаарын тэмдэг байршуулна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	М ³	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Гүйцэхгэх ажлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд		
3			Замын хэсэгт усалгааг тогтмол гүйцэтгэнэ. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 5-р заалт)	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	М ³	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Гүйцэхгэх ажлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд		
4			Хөрсний элэгдэл, эвдрэлээс тоосжилт үүсэх	Орчны эвдэрч, талхлагдсан газрыг нөхөн сэргээнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Га	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Эвдрэлд орсон замын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар		2023 оны 2-4 улиралд
			Нүүрс ачиж буулгах үед тоосжилт үүсэх	Цаг агаарын байдалтай уялдуулж нүүрс ачилтыг гүйцэтгэнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Хамааралгүй	Зардал шаардагдахгүй	Хамааралгүй	Зардал шаардагдахгүй		2023 оны 2-4 улиралд
			Нүүрс тээвэрлэлтээс тоосжилт үүсэх	(Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 7-р заалт)	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Нүүрс тээврийн машин бүрийн тоогоор	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Гүйцэхгэх ажлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар		2023 оны 2-3 улиралд
	Авто зогсоолын талбайгаас тоосжилт үүсэх	Авто зогсоолын 6.4 га талбайг хагуу хучилттай болгоно.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Га	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Гүйцэхгэх ажлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны	2023 оны 2-3 улиралд			

			(Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 17-р заалт)					дотоод зардлаар		
5	Хорт хий агаарт дэгдэх	Төсөлд хэрэглэж байгаа машин техникийн ажиллагаанаас	Мониторингийн цэгүүдэд агаарын чанарын шинжилгээг гүйцэтгэх, гарсан үр дүнд үндэслэн заавар, зөвлөмж өгнө.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Сар бүр 1	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Хяналтын-6 цэгт*7 сарын турш сар=Нийт 42 удаа	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	
6		Бага оврын дизель станц төслийн үйл ажиллагаанд ашиглах	Төслийн дулаан хангамжийг цахилгаан халаагуураар шийдэх төлөвлөгөө боловсруулна. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 6-р заалт)	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Сар бүр 1	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Хяналтын-1 цэгт*7 сарын турш сар=Нийт 7 удаа	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	
7	Дуу чимээний нөлөөлөл	Нүүрс ачиж буулгах, хөдөлгөөнт техник зорчих, суурин генераторуудын дуу чимээ үссэх	Дуу чимээ, чичиргээ доргилтын хэмжилтийг хяналтын цэгүүд дээр гүйцэтгэнэ. Стандартаас давсан тохиолдолд зөвлөмж, заавар боловсруулж, холбогдох ажилчдад хүргэнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Сар бүр 1	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Хяналтын-1 цэгт*7 сарын турш сар=Нийт 7 удаа	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	
Усны чанар болон нөөцийн хамгаалал										
1	Усны хими - физик шинж	Эрүүл ахуйн бүс тогтоолгүй худаг, уст цэгийг ашиглах	Худаг, уст цэгт эрүүл ахуйн бүс тогтоох захирамж гаргуулан, 50-100 м-т эрүүл	Үйлдвэрлэлийн 1 худгийн хэмжээнд	ш	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Зөвшөөрөл авсан бүх уст худгийн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 22.3-р зүйл

	чанарт өөрчлөлт орох		ахуйн бүсийг тогтоож, тэмдэгжүүлнэ.							
2	Аюултай хорт бодис алдагдах, машин техникийн шатахуун асгарах, усан орчинд нэвчих		Асгаралтыг цуглуулан, нэвчсэн бүх хэсгийг бохирдсон хөрс саармагжуулах талбайд хураан, зориулалтын бодисоор саармагжуулна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Асгаралт тохиолдсон тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Ундны усны стандарт MNS 0900 2018
			Худгийн байр барина.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Зөвшөөрөл авсан бүх уст худгийн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 22.3-р зүйл
3	Бохир усыг зөвшөөрөлгүй цэгт хаях	Бохир ус хаях цэгийг тогтоосон захирамжтай, тухайн цэгийг хашаажуулж, тэмдэгжүүлсэн байна. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 11-р заалт)		Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Бохир ус хаях цэг тогтоолгосон тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 24-р зүйл Хаягдал усны стандарт MNS 4943 2015
	Ундны ус байгалийн эрдэсжилт өндөр, хатуулагтай байх	Ус цэвэршүүлх төхөөрөмж байршуулах (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 13-р заалт)		Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Гүйцэхгэх ажлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Ундны усны стандарт MNS 0900 2018
4	Унд ахуй болон үйлдвэрлэлийн усны бохирдол үүсэх	Унд ахуй болон үйлдвэрлэлийн уснаас дээж авч шинжлүүлнэ. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны		Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Нэгж шинжилгээний өртгөөр тооцоологдоно	1 уст худгаас шинжилнэ. Нийт 4 химийн дээж	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав.	2023 оны 2-4 улиралд	Ундны усны стандарт MNS 0900 2018

			02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 14-р заалт)				авч шинжлүүлнэ.			
5	Усны нөөц буурах, багасах	Зөвшөөрөлгүй худаг, цооног гаргах	Худаг, уст цэгийг холбогдох зөвшөөрлийг авч гаргуулах, худгийн паспортын бичиглэлийг бүрэн хийх, дотоодын бүртгэлд оруулна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Зөвшөөрөлтэй худгийн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 27-р зүйл
6		Усны нөөцийг зориулалтын бусаар ашиглах	Ус ашиглах дүгнэлтийг эрх бүхий байгууллагаар гаргуулах, усны нөөц ашиглалтыг бүртгэлжүүлнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	1	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 1-2 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 28-р зүйл
7		Тоолууржуулалтгүй худаг, уст цэгийг ашиглах	Баталгаажсан лац бүхий тоолуурыг сумын байгаль хамгаалагчийн хяналт доор байршуулж, акт гаргуулна. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 12-р заалт)	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Усны төлбөр тооцох аргачлалын хүрээнд	Зөвшөөрөлтэй худгийн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 29-р зүйл
8		Зөвшөөрсөн хэмжээнээс хэтрүүлэн ашиглах	Ус ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлтийг эрх бүхий байгууллагаар гаргуулах, ус ашиглалтын бүртгэлийг улирал бүр гүйцэтгэх, холбогдох төлбөрийг барагдуулна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Усны төлбөр тооцох аргачлалын хүрээнд	Зөвшөөрөлтэй худгийн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 28-р зүйл

10		Ашиглалтаас хамаарч усны төвшин буурах, шавхагдах	Усны төвшин хэмжилтийг улирал тутамд гүйцэтгэнэ. Усыг хэмнэх төхөөрөмжийг туршилтаар суулгана. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 15-р заалт)	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Нийт 7 удаагийн усны төвшин хэмжилт хийгдэнэ.	Зөвшөөрөлтэй худгийн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 28-р зүйл
11		Ашиглаад дууссан цооногийг битүүмжлэлгүй задгай орхих	Ашиглаад дууссан цооногийг зохих журмын хүрээнд битүүмжлэн, сум орон нутагт хүлээлгэн өгөх, акт үйлдүүлнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	Ашиглалтаас гарсан худгийн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 22.17-р зүйл
Хөрсөн бүрхэвчийн хамгаалал										
1		Төслийн үйл ажиллагаа болон бүтээн байгуулалтын явцад олон салаа зам гарах	Тэврийн хэрэгслийг тогтсон замтай болгож, замын тэмдэг тэмдэгжүүлэлтийг стандартын дагуу хийж байршуулах	Ашиглаж буй түр замуудын хэмжээнд	Удаа	Батлагдсан гэрээний хүрээнд	1	Зардал шаардагдахгүй	2023 оны 2-3 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 6.1.6-р зүйл заалт
2	Хөрсний элэгдэл, эвдрэл үүсэх	Түүхий эд материал тээвэртэй холбоотой хөрсний эвдрэл үүсэх	Түр замын засвар, арчилгааг тогтмол гүйцэтгэнэ.	Ашиглаж буй түр замуудын хэмжээнд	Өдөр тутам	Батлагдсан гэрээний хүрээнд	Гүйцэхгэх ажлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 7.2.3-р зүйл заалт
3		Хөрсний үржил шимт давхарга дарагдах	Шимт хөрс хуулах, хадгалах журам боловсруулж, мөрдөн ажиллана.	Шинээр газар хөндөх зөвшөөрлийн тоогоор	М³	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Гүйцэхгэх ажлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17)

										6.1.4-р зүйл заалт
4	Хөрсний бохирдол үүсэх	Төслийн үйл ажиллагаа болон бүтээн байгуулалтын явцад хөрсний хүнд эльментийн бохирдол үүсэх	Хөрсний хяналтын цэгээс дээж авч, шинжлүүлнэ. Стандартаас давсан нөхцөлд тохирох заавар зөвлөмж боловсруулан нийт ажилчдад түгээнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Нийт 3 удаа хяналтын 4 цэгээс	Нийт 12 удаагийн дээж авна.	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав.	2023 оны 2-4 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 7.2.5-р зүйл заалт Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 5850 2019
5		Шатах, тослох материал хөрсөнд асгарах, Гадаргын идэвхит нийллэг бүтээгдэхүүнээр хөрс бохирдох /бензин, дизель түлш/	Асгаралтын сургалт явуулах, журам танилцуулах ажлыг нийт ажилчдад зохион байгуулна. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 16-р заалт)	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	1	1	Зардал шаардагдахгүй	2023 оны 2-4 улиралд	Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 5850 2019
6		Аюултай хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Аюултай хог хаягдлыг ангилан түр хадгалах цэгт түр хурааж, эрх бүхий байгууллагад шилжүүлэн өгч, бүртгэлийг хийнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш/тон/кг	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Аюултай хог хаягдлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

										MNS 5850 2019
7		Ахуйн хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Ахуйн хог хаягдлыг ангилан түр хадгалах цэгт хурааж, эрх бүхий зөвшөөрөл авч тээвэрлэнэ. Бүртгэлийг хийнэ. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 10-р заалт)	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш/тон/кг	Хог хаягдлын гэрээнд заасан нэгж төлбөр	Хог хаягдлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 7.2.1-р зүйл заалт
8		Хоол, үнсний хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Хоол болон үнсний хаягдлыг тогтмол ландфил аргаар бүлшилнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	тон/кг	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Хог хаягдлын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль
9		Ахуйн бохир усаар хөрс бохирдох	Бохир ус хаях цэгийг тогтоолгоно. Тухайн цэгтээ бохир усыг хаяна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Хамааралгүй	Төв кемпийн бохир хаях цэгийн тоогоор	Төсөв шаардагдахгүй	2023 оны 2-3 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 7.2.2-р зүйл заалт
10		Шаардлага хангахгүй нийтийн бие засах газраас үүсэх бохирдол	Нийтийн бие засах газрыг стандартын дагуу байгуулах, ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг улирал тутамд гүйцэтгэнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Нийтийн бие засах газрын тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Нүхэн жорлон, угаадасны нүх Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5924 2008
11		Хөдөлгөөнт техникийн засвар үйлчилгээнээс хөрс бохирдох	Засвар үйлчилгээний зориулалтын талбай бэлтгэн, дайрга дэвсэн хөрснөөс тусгаарласан байна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Засварын талбайн тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17)

										5.6-р зүйл заалт
1 2		Хөрс химийн бодисоор бохирдох	Химийн бодисоор бохирдсон тохиолдолд хөрсийг хөрс саармагжуулах талбайд саармагжуулна. Асгаралтын бүртгэл хөтөлнө.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Асгаралт тохиолдсон нөхцөл бүрт	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 5.6-р зүйл заалт
1 3	Шимт хөрсний шимэрхэг байдал алдагдах	Барилга бүтээн байгуулалт болон дотоод үйл ажиллагааны төлөвлөлттэй холбоотой газар хөндөх	Стандартын дагуу шимт хөрсийг хуулж, хадгалах бөгөөд нөхөн сэргээлтэнд эргүүлэн ашиглана. Цөлөрхөг хээрийн бүсэд 3 метрээс өндөргүй хадгалахаар төлөвлөв.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	М³	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Шимт хөрс хуулагдах, газар хөндөгдөх ажил бүрт	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 7.4.3-р зүйл заалт
Газар, түүний хэвлийг хамгаалах										
1		Зөвшөөрөлгүй газар ашиглах	Газар ашиглах эрх бүхий зөвшөөрөл захирамжтай, зориулалтын дагуу ашигладаг байх, газрын төлбөрийг хугацаанд нь төлнө.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Зөвшөөрөлтэй газрын тоогоор	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Газрын тухай хууль 32.3-р зүйл заалт
2	Газар ашиглалт	Зөвшөөрөлгүй газар хөндөх	Газар хөндөх зөвшөөрлийг байгаль орчны багаас авна. Бүртгэлийг хийнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	ш	Зардал шаардагдахгүй	Зөвшөөрлийн бүртгэлээр	Төсөв шаардагдахгүй	2023 оны 2-4 улиралд	Газрын тухай хууль
3		Газрын элэгдэл, эвдрэл үүсэх	Тухайн газрын элэгдэл, эвдрэлд нөхөн сэргээх ажлыг гүйцэтгэнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Га	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Талхлагдсан газрын хэмжээгээр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Газрын тухай хууль

Биологийн олон янз байдлын хамгаалал										
1	Ургамлын талхагдал, хууль бус байгалийн ургамлыг түүж бэлтгэх	Олон салаа шороон зам гаргаснаас, түүний ойр орчмын ургамлан нөмрөг талхлагдана	Нутгийн унаган ургамлын судалгаа, мониторинг хийнэ.	Бүс нутгийн хэмжээнд	Удаа	Жилийн турш 1 удаа гүйцэтгэнэ.	Нийт 1 удаа	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав.	2023 оны 2-4 улиралд	Ургамал хамгааллын тухай хууль (2023-01-06) Байгалийн ургамлын тухай хууль (1995-04-11)
2	Ургамлын талхагдал, хууль бус байгалийн ургамлыг түүж бэлтгэх	Хууль бус аргаар байгалийн ургамал түүж, бэлтгэх	Хууль бус байгалийн ургамал түүж бэлтгэхтэй холбоотой зурагт постер, санамж, сургалт зохион байгуулана. Шаардлагатай тохиолдолд Экологийн цагдаагийн албатай хамтран ажиллана.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Жилийн турш 1 удаа гүйцэтгэнэ.	2,000,000	2,000,000	2023 оны 2-4 улиралд	Ургамал хамгааллын тухай хууль (2023-01-06) Байгалийн ургамлын тухай хууль (1995-04-11)
3	Амьтны тоо толгой цөөрөх, дайжих	Шимг хөрс хуулалтаас хөрсний бичил организ болон нүхэнд амьдардаг жижиг хөхтөн амьтдын үүр устгах	Мэрэгч амьтдын мониторинг хийнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Жилийн турш 1 удаа гүйцэтгэнэ.	Нийт 1 удаа	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав.	2023 оны 2-4 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17) 6.1.4-р зүйл заалт
4		Нүүрс ачиж, буулга, тээвэрлэх дуу чимээнээс амьтад дайжих, үргэх	Амьтны ажиглалтын хуудас хэрэгжүүлнэ.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Жилийн туршид гүйцэтгэнэ.	Жилийн туршид гүйцэтгэнэ.	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав.	2023 оны 2-4 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17) 6.1.4-р зүйл заалт
5		Ухмал нүх сувагт зэрлэг амьтан унаж, эрсдэх	Ухмал нүх, газрыг нөхөн сэргээх, хатуу хаалт хашилт тавих арга хэмжээг авна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Жилийн туршид гүйцэтгэнэ.	Жилийн туршид гүйцэтгэнэ.	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав.	2023 оны 2-4 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17) 6.1.4-р зүйл заалт

6	Хууль бус ан гөрөөхийх	Хууль бус ан автай холбоотой зурагт постер, санамж, сургалт зохион байгуулана. Шаардлагатай тохиолдолд Экологийн цагдаагийн албатай хамтран ажиллана.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Жилийн турш 1 удаа гүйцэтгэнэ.	Нийт 1 удаа	2,000,000	2023 оны 2-4 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17) 10-р зүйл заалт
7	Байгалийн зэрлэг амьтан тэжээх, гаршуулах	Байгалийн зэрлэг амьтан хооллох, барих, тэжээх зэргийг хориглосон зурагт постер мэдээлэл, санамжуудыг нийтэд хүргэх бөгөөд байгаль орчны зааварчилгаанд тухайн зүйлийг анхааруулж, оруулсан байна.	Үйл ажиллагааны үндсэн талбай	Удаа	Жилийн турш 1 удаа гүйцэтгэнэ.	Нийт 1 удаа	2,000,000	2023 оны 2-3 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17) 12.1-р зүйл заалт
Нийт зардал:								6 000 000	

6. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө:

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ногоон байгууламжийн талбайг нэмэгдүүлэх (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 3-р заалт)	Зөвшөөрөлтэй эзэмшиж буй газрынхаа 10%-аас доошгүй талбайд ногоон байгууламжийг үүсгэх ажлыг гүйцэтгэх Ингэхдээ хашаан доторх хөндөгдөж болзошгүй ургамлын зүйлийг хамгаалах, газар хөндөх үед нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг авна.	Кемпийн дотоод орчинд	га	1,5	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	5,000,000	2023 оны 2 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль 7.2.4-р зүйл заалт Монгол улсын ерөнхийлөгчийн 63-р тоот зарлиг, Монгол улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэр бум мод” үндэсний хөдөлгөөн
2	“Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн төлөвлөгөөт ажил (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 2-р заалт)	“Тэрбум мод” хөтөлбөрийн хүрээнд хуваарьт сумтай модны квот тоогоо авч гэрээ байгуулан тэрбум үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд төлөвлөгөө боловсруулан, батлуула. Түүнчлэн, Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын ойн ангид 1700 ш мод суулгацын үнийн дүнтэй тэнцэх мөнгөн дүнгийн дэмждэг үзүүлнэ.	Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын ойн анги	Төлөвлөгөөнд орсноор	Гэрээнд зааснаар	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	5,000,000	2023 оны 2-3 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль 7.2.4-р зүйл заалт Монгол улсын ерөнхийлөгчийн 63-р тоот зарлиг, Монгол улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэр бум мод” үндэсний хөдөлгөөн
Нийт зардал:								10 000 000	

7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө:

Архелоги палентлогийн тайланд туссанаар төсөл хэрэгжих талбайн орчимд түүх соёлын олдворын ул мөр байхгүй гэсэн дүгнэлт гарсан. Гэвч компаний хэмжээнд түүх соёл, архелогийн олдвор олдсон тохиолдолд хэрхэн ажиллах үеийн журам зааврыг боловсруулан компаний удирдлагаар батлуулж нийт ажиллагсад шинээр тус компанид орж буй ажилтан бүрд зааварчилгаа мэдээллийг өгч ажиллана. Нийт ажиллагсадын нүдэнд ил харагдахуйц газарт түүх соёл археологийн олдворын тохиолдол илэрсэн үед мэдээлэх холбоо барих хүний утасны дугаар дотоод холбооны дугаарыг тодорхой бичиж хүлээх тухай агуулгатай хялбар зааварчилгааг байршуулна.

8. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө:

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Байгалийн давагдашгүй хүчин зүйлсийн тохиолдол	Ажлын байрны үзлэг зохион байгуулах, гэнэтийн ослын үеийн сургалтанд нийт ажилчдыг хамруулна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Тохиолдлын тоогоор	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Гамшиг, ослын үед ажиллах төлөвлөгөө” “Онцгой байдлын аваарь устгах төлөвлөгөө”
2	Хөрсний бохирдол, нефтийн бүтээгдэхүүний асгаралт (60 литр)	Байгаль орчны дотоод аудит, талбайн үзлэг шалгалт хийнэ. Тайланг боловсруулна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Асгаралтын тоогоор	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
3	Зөвшөөрөлгүй газар хөндөх, карьер ашиглалт	Байгаль орчны дотоод аудит, талбайн үзлэг шалгалт хийнэ. Тайланг боловсруулна. Карьер ашиглалтын бүртгэлийг хөтлөнө.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	3	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
4	Зөвшөөрөлгүй худаг ус гаргах, орчныг бохирдуулах	Уст худаг гаргах зөвшөөрлийг зохих журмын дагуу урдчилан авна. Бүртгэлийг шинэчлэн гүйцэтгэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Худаг уст цэгийн тоогоор	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”

5		Зэрлэг амьтан дайрч хөнөөх	Хурдны хязгаар болон мал, амьтны гарцын тэмдэг шаардлагатай цэгүүдэд байршуулна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Замын тэмдэг байрлуулах стандартын шаардлагаар	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-3 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
6		Химийн бодис хөрсөнд алдах, хаях	Химийн бодисын ашиглалт, хадгалалтанд хяналт тавих, ашиглагдаж буй химийн бодисын бүртгэлийг хийнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Асгаралтын тоогоор	Зардал шаардагдахгүй	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
7		Химийн бодисыг зөвшөөрөлгүй ашиглах	Химийн бодис ашиглах зөвшөөрлийг шалгах, хүчинтэй хугацааг баталгаажуулна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	1	Зардал шаардагдахгүй	Төсөв шаардагдахгүй	2023 оны 2 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
8		Хууль бус ан ав хийх	Сургалт, зөвлөмж, зааварчилгааг нийт ажилчдад өгнө. Мэдээллийг шаардлагатай хэсгүүдэд байршуулна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	1	Зардал шаардагдахгүй	Төсөв шаардагдахгүй	2023 оны 2-4 улиралд	Амьтны тухай хууль
9		Зөвшөөрөлгүй ургамал түүж, бэлтгэх	Сургалт, зөвлөмж, зааварчилгааг нийт ажилчдад өгнө. Мэдээллийг шаардлагатай хэсгүүдэд байршуулна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	1	Зардал шаардагдахгүй	Төсөв шаардагдахгүй	2023 оны 2-4 улиралд	Ургамал хамгааллын тухай хууль
1	Байгаль орчны зөрчил	Хог хаягдлыг ангилан ялгалт хийгдээгүй байх	Сургалт, зөвлөмж, зааварчилгааг нийт ажилчдад өгөх, Байгаль орчны дотоод аудит, талбайн үзлэг шалгалт хийнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	3	Зардал шаардагдахгүй	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
2		Аюултай хог хаягдлыг зориулалтын бус талбайд түр хадгалсан	Байгаль орчны дотоод аудит, талбайн үзлэг шалгалт хийж, аюултай хог хаягдлыг бүртгэлжүүлнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	3	Зардал шаардагдахгүй	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
3		Зэрлэг амьтан хооллож, гэжээх, гаршуулах	Сургалт, зөвлөмж, зааварчилгааг нийт ажилчдад өгнө.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	1	Зардал шаардагдахгүй	Төсөв шаардагдахгүй	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод сургалтын хөтөлбөр”
4		Ажлын байрны тоосжилт, дуу	Тоосжилт, дуу чимээг хяналтын цэгүүдэд хэмжинэ.	Зам барилгын ажлын	3	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”

		чимээний төвшин өндөр байх		төслийн хэмжээнд					
5		Усны нөөцийг зориулалтын бусаар ашиглах	Сургалт, зөвлөмж, зааварчилгааг нийт ажилчдад өгнө.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	3	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
6		Уст задгай, худгийн эхийг бохирдуулах	Байгаль орчны дотоод аудит, талбайн үзлэг шалгалт хийж, тайланг улирал тутамд бэлтгэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	3	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
7		Хоол, үнсний хог хаягдлыг булшлахгүй, ил задгай байлгах	Хоол, хүнс, үнсний хаягдлыг ландфил аргаар булшилна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	10	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
8		Хүрээлэн буй орчны бусад бохирдол үүсгэх	Байгаль орчны дотоод аудит, талбайн үзлэг шалгалт хийж, тайланг улирал тутамд бэлтгэнэ	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	3	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”

9. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө:

№	Хог хаягдлын ангилал		Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн	Энгийн ахуйн хатуу хог хаягдал	Ахуйн хог хаягдлыг түр хадгалах хашаажуулсан цэгтэй байна. Тогтоосон хуваарийн дагуу хог хаягдлыг ачуулна. Ингэхдээ хог хаягдал ачих дугаар, зөвшөөрөл авсан байна. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 9-р заалт) Нийтийн хог хаягдлын цэвэрлэгээг хуваарийн дагуу тогтмол гүйцэтгэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	ш	5,000,000	1	5,000,000	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.2, 10.2.3, 10.2.6-р зүйл заалтууд,

2		Үнс, түргэн муудах хоол, хүнсний хаягдал	“Хоол болон үнсний хог булшлах зориулалтын цэг”-ийг байр сууц, хоолны газраас 60 метрээс багагүй зайд бие засах газраас тусад нь зонхилох салхины доод зүгт байрлуулах ба тогтмол булшлах, ариутгах ажлыг графикийн дагуу зохион байгуулна. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 8-р заалт)	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	тон	-	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.2, 10.3.6-р зүйл заалтууд,
3		Хуванцар сав	Хашаажуулсан, тэмдэг бүхий саванд цуглуулан 2 дах түүхий эд авагч аж ахуй нэгжид нийлүүлнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	тон	-	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.17 -р зүйл заалт
4		Ахуйн бохир ус	Хөрсийг бохирдуулахгүйн тулд шингэн хаягдал бохир усыг бохирын цооногт нийлүүлэхдээ зөвшөөрсөн талбайд хаяна. Ус бохирдуулсны төлбөрийг төлнө.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	М ³	Ус бохирдуулсны гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 24-р зүйл Хаягдал усны стандарт MNS 4943 2015
5	Үйлдвэрийн	Хөрс хуулалтаас үүсэх сул шороо, том хайрган хаягдал хайрганцар, элсэнцэр овоолго хаягдал	Ашигласан карьерийн нөхөн сэргээлтийн буцаан дүүргэгч материал болгон дахин ашиглах, гадаргын гадаргын хэлбэржүүлэлт, түр замын сайжруулалтанд дахин ашиглана.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	М ³	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалал MNS 5916 2008
6		Автозамыг барихад асфальт, төмөр бетонон хийцийг газар дээр нь цутгах	Барилгын хог хаягдлыг тусад нь цуглуулан, хог хаягдал тээвэрлүүлэх гэрээгээр сумын нэгдсэн хогийн цэгт хүргэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	тон	Хог хаягдлын гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.3-р зүйл заалт

		үед цемент, шохойн хаягдал									
7	Аюултай	Ашигласан тос масло, техникийн төрөл бүрийн шингэн тос, тосолгооны материал	Зориулалтын тусгайлсан цэгт ангиан түр хадгална. Тоо төрлөөр бүртгэлжүүлнэ. Аюултай хог хаягдал, тээвэрлүүлэх, устгуулах гэрээний хүрээнд эрх бүхий байгууллагад нийлүүлэн, холбогдох актыг үйлдэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Тон / кг	Хог хаягдлын гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
8		Хаягдал аккумулятор, батерей		Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	ш	Хог хаягдлын гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
9		Тос, тосоор бохирдсон материал		Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	кг	Хог хаягдлын гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
10		Хаягдал дугуй		Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	ш	Хог хаягдлын гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
11		Эмнэлгийн хог хаягдал		Зориулалтын цэгт хадгалан сумын эрүүл мэндийн төвд хүлээлгэн өгнө.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	кг	Хог хаягдлын гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2023 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт
Нийт зардал:										5,000,000	

10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр:

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
1	Агаар: Тоос, мкг/м ³ СО, мкг/м ³ SO ₂ , мкг/м ³ NO ₂ , мкг/м ³	Хяналтын цэгүүдээс	5 болон 10-р сард, нэг хоногийн турш	10	300.000	3.000.000	Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ. Стандартд заасан хэмжээтэй харьцуулна.	Агаарын тухай хууль, MNS 4585:1998, MNS 4585:2016, MNS 5014 : 2009, Дизель хөдөлгүүртэй автомашин - Утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга
2	Дуу чимээ: Хамгийн их түвшин, дБА Хамгийн бага, дБА түвшин Дундаж түвшин, дБА	Хяналтын цэгүүдээс	5, 9 болон 12-р сард тус бүр нэг удаа	3	300,000	900,000	Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ. Стандартд заасан хэмжээтэй харьцуулна.	MNS 4585:2007, Гадаад орчны агаарын түгээмэл зарим бохирдуулагчийн хүлцэх агууламж
3	Ус: Гидрохимийн шинж чанар, мг/л Физикийн шинж чанар, ОС, Шим бохирдлын үзүүлэлтүүд, мг/л Хүнд металлын агууламж As, Pb, Zn, Cd, Fe	Хяналтын цэгээс	5 болон 10-р сард нэг удаагийн авалтаар 2 төрлийн дээж авна.	2	3,225,000	7,500,000	Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ. Стандартд заасан хэмжээтэй харьцуулна.	MNS(ISO):4867:1999, MNS 13.060.50 усны химийн найрлагын стандарт, MNS 4586 : 1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага, MNS4047:98 “Усан мандал, гадаргын усны чанарыг хянах журам”
4	Хөрс: Хөрсний механик бүрэлдэхүүн, физик чанар Агрохимийн чанар Хүнд металл (As, Pb, Zn, Cd, Fe) мг/л	Замын трассын дагуух хяналтын 10 цэгээс	7-р сард судалгаа хийх	1	7,500,000	7,500,000	Стандартд заасан хэмжээтэй харьцуулна.	MNS 3310 : 1991, MNS 3298-90, MNS 5850:2008, MNS ISO 11269-1:2002
Нийт зардал:								18 900 000

11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө:

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2023 он				
			Сар...	Сар...	Сар...		
1	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулах	Зардал шаардагдахгүй	6-р сарын 30-ний дотор			“Тахилг Хайрхан Трансе” ХХК-ийн байгаль орчны алба	БОМТ – 2022 оны хэрэгжилтийн байдал хангалтгүй үнэлэгдсэн тул тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг гүйцэлдүүлэн, дахин ажлын хэсгээр үнэлүүлэхээр болсон. Иймд БОМТ-2023 боловсруулж, батлагдах хугацаа оройтсон.
2	Батлагдсан байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг бүх шатны Засаг дарга, байгаль орчны улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч, аймгийн БОАЖГ-г хүлээлгэн өгөх, танилцуулга хийх	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгагдана.	6-р сарын 30-ний дотор				Батлагдсан БОМТ-2023-ийг зам барилгын төслийн ажлын холбогдох бүх шатны оролцогч талууд, тэдгээрийн төлөөлөлд хэвлэмэл болон цахим хэлбэрээр түгээнэ.
3	Ус ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлт гаргуулах	Зардал шаардагдахгүй	6-р сарын 30-ний дотор				“Ус” төрийн өмчит газраар гаргуулна.
4	Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулах	Зардал шаардагдахгүй	6-р сарын 30-ний дотор				Ус ашиглах дүгнэлтийг “Галба-Өөш-Долоодын сав газар”-аар шаргуулна.
5	Ус ашиглах гэрээ байгуулах	Зардал шаардагдахгүй	6-р сарын 30-ний дотор				Ус ашиглах гэрээг “Галба-Өөш-Долоодын сав газар”-тай байгуулна.
6	Эрүүл ахуйн бүс тогтоолгох захирамж гаргуулах	Зардал шаардагдахгүй	6-р сарын 30-ний дотор				Сумын засаг даргаар эрүүл ахуйн бүс тогтоох тухай захирамж гаргуулан, уст худагт хамгаалалтын бүсийг хийнэ.
7	Бохир ус хаях цэг тогтоолгох	Зардал шаардагдахгүй	7-р сарын 31-ний дотор				Бохир ус хаях цэгийг сумын засаг даргаар тодорхойлуулж, стандартын дагуу тоноглоно.
8	Ус бохирдуулсны төлбөрийн гэрээг байгуулах	Зардал шаардагдахгүй	7-р сарын 31-ний дотор				Ус бохирдуулсны төлбөрийн гэрээг “Галба-Өөш-Долоодын сав газар”-тай байгуулна.
9	Байгаль орчны хөндлөнгийн аудит хийлгэх	20,000,000	9-10 сард				Байгаль хамгаалах тухай хуулийн 10 ¹ заасанчлан байгаль орчны хөндлөнгийн аудитыг эрх бүхий байгууллагаар хийлгэнэ.
10	Байгаль орчны дотоод аудит хийх	Зардал шаардагдахгүй	3,5,9 саруудад				Байгаль орчны хуулийн хэрэгжилтийг дотоод аудитаар хянан магадлаж, шаардлагатай арга хэмжээг тухай бүрт хэрэгжүүлэн ажиллана.
11	Хууль нийцлийн үнэлгээг өөрсдийн байгаль орчны системдээ хийх	Зардал шаардагдахгүй	6 сараас – 10 сар хүртэлх хугацаанд				Байгаль орчинтой холбоотой хуулийн шаардлагууд, тэдгээрийн хэрэгжилтийг өөрсдийн хэрэгжүүлж буй системдээ хийж, цаашид авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай ажлуудыг тодорхойлон, арга хэмжээ авна.

12	Орчны хяналт шинжилгээг аймгийн УЦУОХШ-ний лаборатороор бүрэн хийлгэх (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 02-р сарын 06-ны өдрийн 53 дугаар бүхий албан бичгийн 4-р заалт)	10,000,000	6 сараас – 10 сар хүртэлх хугацаанд		Кемп болон гаалийн хяналтын бүсийн талбайд хөрс, агаарн бүрэн шинжилгээг хийлгэх, холбогдох үр дүнд тулгуурлан бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх
13	Байгаль орчны дотоод журам хөгжүүлэлт, шинэчлэлт	Зардал шаардагдахгүй	12-р сарын 31-ний дотор		2023 онд байгаль орчны дотоод журмууддаа хөгжүүлэлт, сайжруулалтыг хийх бөгөөд нийт ажилчдад түгээх ажлыг гүйцэтгэнэ.
14	Байгаль орчны тэмдэглэлт өдрүүдийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх	Зардал шаардагдахгүй	11-р сарын 1-ний дотор		Олон улсын байгаль орчны тэмдэглэлт өдрүүдийг тодорхой төлөвлөсөн ажлын хүрээнд тэмдэглэн өнгөрүүлж байна.
15	Орчны мониторингийн багаж хэрэгсэл нэмэлтээр авах	15,000,000	6-р сарын 30-ний дотор		Шаардлагатай мониторингийн багаж хэрэгслүүд нэмэлтээр авч, орчны хяналт шинжилгээний ажилд ашиглана.
16	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг танилцуулах	Зардал шаардагдахгүй	12-р сарын 1-ний дотор		БОМТ-2023-ийн биелэлтийн тайланг зам барилгын төслийн ажлын холбогдох бүх шатны оролцогч талууд, тэдгээрийн төлөөлөлд хэвлэмэл болон цахим хэлбэрээр түгээнэ.
17	Ус ашиглалтын гэрээг дүгнүүлэх	Зардал шаардагдахгүй	12-р сарын 31-ний дотор		2023 оны ус ашиглалтын гэрээг “Галба-Өөш-Долоодын сав газар”-аар дүгнүүлнэ.
18	БОХ тайланг сумын Засаг даргын тамгын газарт гарган мэдүүлэх	Зардал шаардагдахгүй	11-р сарын 1-ний дотор		БОХ тайланг бэлтгэн, сумын Засаг даргын тамгын газарт гарган хэвлэмэл болон цахим байдлаар тайлагнана.
19	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг үнэлүүлэх	Зардал шаардагдахгүй	12-р сарын 31-ний дотор		Зохих журмын хүрээнд тайланг боловсруулан, ажлын хэсгээр үнэлүүлэх ажлыг гүйцэтгэнэ.
Нийт:					45,000,000

12. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө:

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	Бүх шатны Засаг дарга, Байгаль орчны улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч	Хуралд танилцуулах, Уулзалт	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайлан, Ирэх оны төлөвлөгөө	12-р сарын 1-ний дотор	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгагдана.	“Тахилт хайрхан транс” ХХК Байгаль орчны алба	Сумын төв, хурлын заал
	Төрийн бус байгууллага, олон нийт	Хуралд танилцуулах, Уулзалт	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайлан	12-р сарын 1-ний дотор	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгагдана.	“Тахилт хайрхан транс” ХХК Байгаль орчны алба	Багийн төв, Хурлын заал
	Орон нутгийн байгаль орчны газар	Шинжээчдийн дүгнэлтээр баталгаажна	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайлан	12-р сарын 31-ний дотор	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгагдана.	“Тахилт хайрхан транс” ХХК Байгаль орчны алба	Сум, багийн төв, хурлын заал
	Төрийн захиргааны төв байгууллага	Тайлан, төлөвлөгөөг цаасан болон цахим хэлбэрээр	БОМТ-ийн тухайн жилийн тайлан, Ирэх оны Төлөвлөгөө хянан, батлуулах	1-р сарын 10-ны дотор	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгагдана.	“Тахилт хайрхан транс” ХХК Байгаль орчны алба	Улаанбаатар хот

13. Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх төсөв

2023 оны “Гаалийн хяналтын талбай, ажилчдын хотхон, автобааз” төслийн байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зардлыг дараах хүснэгтэд харуулав.

№	Зардлын нэр	Төсөв
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах	6 000 000.0
2	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	18 900 000.0
3	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлт	10 000 000.0
4	Хог хаягдлын менежмент	5 000 000 .0
5	Удирдлага зохион байгуулалтын зардал	45 000 000.0
Нийт:		84 900 000.0